

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення доповнень до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо заборони діяльності на території України російських інформаційних ресурсів і соціальних мереж»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Згідно зі статтею 17 Конституції України забезпечення державної безпеки покладається на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом. Забезпечення інформаційної безпеки передбачає обмеження проникнення в медійний простір України іноземних телекомпаній, радіостанцій, друкованих видань, інтернет-ресурсів, які становлять загрозу для національної безпеки країни.

Концепція інформаційної безпеки розроблена Радою національної безпеки і оборони України і введена в дію Указом президента України Віктора Ющенка №377/2008 від 23 квітня 2008 р. Контроль за виконанням Указу покладено на секретаря РНБО. Відповідно до Закону «Про санкції», Рада національної безпеки і оборони України отримала право блокувати активи, обмежувати торговельні операції, призупиняти виконання економічних і фінансових зобов'язань, призупиняти ліцензії. РНБО має право розглядати пропозиції щодо застосування санкцій у сфері науки, культури і спорту.

28 квітня 2017 року РНБО ухвалила рішення «Про застосування персональних спеціальних економічних санкцій та інших обмежувальних заходів (санкцій)», в результаті якого список санкцій проти російських компаній був оновлений. Указом Президента України №133/2017 рішення РНБО було введено в дію, після чого провайдерів телекомунікаційних послуг України зобов'язали закрити доступ до вказаних в переліку інтернет-ресурсів, таких як «ВКонтакте», «Однокласники», Mail.ru, Yandex та інших.

У зв'язку з відсутністю технічної можливості блокування інтернет-ресурсів в деяких областях України, а також через появу інструкцій по обходу обмежень і саботажу з боку деяких провайдерів, виникла небезпека невиконання рішення РНБО. Незважаючи на те, що Департамент кіберполіції Національної поліції України закликав громадян повідомляти про невиконання провайдерами Указу Президента України №133/2017, громадяни України продовжують відвідувати російські ресурси, що робить інформаційний простір України вкрай уразливим для інформаційних атак. Для забезпечення інформаційної безпеки на території України з'явилася необхідність в застосуванні додаткових заходів щодо захисту українського суспільства від згубного впливу російських соціальних мереж. Посилення відповідальності фізичних і юридичних осіб за порушення Указу Президента України №133/2017 і Закону «Про санкції» виглядає найбільш ефективним методом, який може змусити людей відмовитися від відвідування російських

інтернет-ресурсів, що в кінцевому підсумку знизить вплив російських соціальних мереж на український інформаційний простір.

2. Мета і завдання прийняття проекту

Законопроект розроблений з метою невідкладного виконання Указу Президента України №133/2017 і закону «Про санкції» на всій території України. Проект в першу чергу спрямований на боротьбу з обходом обмежень доступу до російських ресурсів, на які були накладені санкції. Заходи, які пропоновані в законопроекті, також посприяють висновку українських ЗМІ і організацій з російського інтернет-простору, а нові штрафи стануть джерелом коштів для зменшення ризиків в здійсненні державної інформаційної політики України.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту

Законопроектом пропонується внести доповнення до Кодексу України про адміністративні правопорушення, які передбачають наступне:

1) введення штрафу за використання VPN-з'єднання на території України - від 1 500 до 4 000 гривень;

2) введення штрафу за створення ЗМІ та організаціями офіційних сторінок в російських соціальних мережах - 9 000 - 10 000 гривень. Після повторного порушення - блокування інформаційного ресурсу за рішенням суду, вилучення ліцензії у комерційної організації на ведення підприємницької діяльності на території України;

3) введення штрафу за розміщення «кнопок соціальних мереж», «посилань», провідних на «ВКонтакте», «Однокласники», Mail.ru на офіційних інтернет-сторінках українських ЗМІ і організацій - 7 000 гривень;

4) введення штрафу за обхід блокування російських соціальних мереж для фізичних осіб - від 2 000 гривень до 4 000 гривень;

5) проведення профілактичних бесід силами правоохоронних органів з батьками неповнолітніх дітей, які користуються російськими соціальними мережами. Передбачається постановка на облік неповнолітніх в МВС;

6) запровадження штрафу для провайдерів, які ігнорують указ Президента - від 1 700 до 3 400 гривень. За повторне порушення штраф складе від 3 400 до 5 100 гривень;

7) притягнення до кримінальної відповідальності постачальників інтернет-послуг за багаторазове невиконання Указу Президента України №133/2017 і прирівнювання їх діяльності до терористичної;

8) введення штрафу для фізичних та юридичних осіб, які займаються наданням послуг з обходу обмежень - від 2 000 до 5 000 гривень.

Крім цього законопроект передбачає посилення вимог до діяльності провайдерів і механізм скорочення їх кількості з 6 158 до 3 000 до кінця 2017 року.

Для відстеження активності українських користувачів в російських соціальних мережах пропонується скласти базу IP-адрес громадян, які продовжують користуватися заблокованими російськими інформаційними ресурсами. База повинна зберігатися в МВС і в подальшому буде використовуватися для потреб МВС, ГПУ, СБУ, в тому числі, для перевірки громадян на зв'язок з терористами і російськими спецслужбами. Державні службовці, народні депутати, військовослужбовці, співробітники МВС і СБУ, чиї близькі родичі відвідують російські сайти з території України, повинні будуть протягом 10 діб надати пояснення своєму керівництву. При проходженні співбесід, конкурсів на державні посади настійно рекомендується враховувати факт користування здобувачами російськими соціальними мережами і передавати цю інформацію в правоохоронні органи України.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Нормативно-правовими актами в даній сфері правового регулювання є Конституція України, Закон України «Про санкції», Закон України «Про телекомунікації», Кодекс України про адміністративні правопорушення.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття та реалізація Закону потребуватиме додаткових видатків Державного бюджету України для закупівлі технічного обладнання для здійснення повного блокування російських ресурсів на всій території України і створення спеціальних підрозділів у МВС і СБУ, які курують виконання рішення РНБО «Про застосування персональних спеціальних економічних санкцій та інших обмежувальних заходів (санкцій)» від 28 квітня 2017 року.

6. Прогноз соціально-економічних наслідків прийняття проекту

Ухвалення законопроекту слугуватиме гарантією реалізації Указу Президента України №133/2017, Закону «Про санкції» і стане головним інструментом забезпечення державної безпеки в інформаційній сфері України. Законопроект позитивно позначиться на соціально-правовому кліматі в Україні, підвищить авторитет законодавчої і виконавчої гілок влади, вирішить проблему виконання Указів Президента України та Законів України на всій території України.

Народний депутат України

**Геращенко А.Ю.
(Посв. №21)**